

INSTITUIREA FORMELOR MODERNE DE CONTROL ADMINISTRATIV AL ACTIVITĂȚII AUTORITĂȚILOR ADMINISTRAȚIEI PUBLICE LOCALE

Valentin GUZNAC,
doctorand, Academia de Administrare Publică
de pe lângă Președintele Republicii Moldova
Conducător științific: Nicolae ROMANDAȘ,
doctor în drept, profesor universitar, Academia de Administrare
Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova

SUMMARY

Release of scientific topics is extremely important for an efficient and prolific activity of local public administration authorities. Diverse forms of administrative control, such as control of administrative supervision, hierarchical control, control of opportunity, judicial review has come to complete and consolidate work of local public authorities in ratio to the national legal framework.

Both the country's constitution as well as legislative acts pertaining to the field, clearly determine the role and responsibilities of state institutions in the 1st process of organizing and running it to the PLA. In the press release are quite trenchantly exposed legal and administrative mechanisms of control in various aspects as well as the possibilities of PLA in carrying out administrative act on the local level. The work has scientific value and interest to researchers and captivated individuals.

Indiferent de natura regimului administrativ din Republica Moldova, în timpul trecerii administrației publice de

la centralizare la descentralizare și autonomie locală, se efectuează și o racordare „invizibilă” a formei și conținutului efectiv al controlului administrativ la particularitățile imprimare de respectivul regim administrativ.

Controlul administrativ, exercitat de Guvernul Republicii Moldova prin intermediul prefectului, în perioada anilor 1999-2003, era în exclusivitate un control al legalității actelor autorităților administrației publice locale. Acest control era unul *a priori*, deoarece deciziile consiliilor locale intrau în vigoare după 7 zile, în care prefectul putea să exercite calea de atac în fața instanței de judecată sau după rămânerea definitivă în vigoare a hotărârii instanței de judecată, prin care acțiunea prefectului era respinsă¹.

Legislația de pînă în 2003 stabilea regula de „*aprobare prealabilă*” a actelor autorităților deliberative ale administrației publice locale de către reprezentantul Guvernului – prefectul, care era condiția obligatorie pentru intrarea lor în vigoare.

Cu intrarea în vigoare a Legii privind administrația publică locală nr. 123-XV din 18 martie 2003, actele administrative ale autorităților administrației publice locale intrau în vigoare și numai apoi erau supuse controlului de legalitate de către oficiul teritorial al Aparatului Guvernului de atunci. Astfel, controlul administrativ de legalitate a devenit *a posteriori*. Această formă a controlului rămîne valabilă și în Legea privind administrația publică locală nr. 436 –XVI din 28 decembrie 2006.

Legea nr. 436-XVI din 28 decembrie 2006 reglementează detaliat controlul administrativ de legalitate. Totodată, conform dispozițiilor legii, apare și reglementarea legală a controlului de oportunitate asupra activității autorităților administrației publice locale, precizîndu-se că acesta privește exercitarea atribuțiilor delegate autorităților locale de către stat. În cadrul acestui control subiectele controlului de oportunitate sunt în drept să modifice ori să revoce actul local, în modul stabilit de lege².

Generarea unei asemenea forme de control administrativ, care îmbină caracteristicile *controlului de tutelă administrativă* și *controlului ierarhic* cu cele ale *controlului judecătorec*, este consecința aplicării și dezvoltării principiului autonomiei locale ca principiu democratic, care stă la baza organizării și funcționării administrației publice locale moderne, dar și a prevederilor art. 8 al Cartei Europene pentru Autoadministrarea Locală vizavi de controlul de oportunitate, chemat să protejeze interesul general al societății.

Analiza prevederilor legale ne permite să concluzionăm că în cadrul controlului de legalitate Guvernul, prin oficiul teritorial al Cancelariei de Stat, nu dispune nici de dreptul de anulare, nici de dreptul de aprobare și nici de dreptul de a se substitui autorității administrației publice locale emitente, ci exclusiv de dreptul legal de sesizare a instanțelor judecătorești, în cazul aprecierii actului administrativ ca ilegal, după o sesizare prealabilă a organului local emitent. În acest caz, putem spune că ne aflăm în prezența unor caracteristici ale regimului de *tutelă administrativă estompată* [13, p. 332] sau a modelului asociat conceptului modern de tutelă administrativă.

Pot fi cazuri cînd oficiul teritorial al Cancelariei de Stat se adresează direct în instanța de contencios administrativ, în cazul în care actul local poate avea *consecințe grave* și în scopul prevenirii unei *pagube iminente*³. Problematika controlului administrativ se rezumă doar aparent la controlul de legalitate al actelor administrative ale autorităților administrației publice locale. Noțiunea controlului administrativ oferită de art. 68 din Legea nr. 436-XVIII din 28 decembrie 2006 ne orientează spre un control al *întregii activități* a autorităților administrației publice locale atît sub aspectul legalității sau, după caz, al oportunității, cît și controlul persoanelor alese.

Astfel, în exercitarea controlului administrativ, Guvernul și organele sale din subordine, inclusiv cele desconcentrate din teritoriu, sunt împuternicite să exercite, în afară de controlul administrativ de legalitate, și *controlul de oportunitate*, și *controlul asupra persoanelor* investite în funcții publice locale.

Controlul asupra persoanelor din autoritățile administrației publice locale, care au statut de ales local, este subsumat funcției de tutelă administrativă asupra existenței organului tutelat. Guvernul, prin oficiul teritorial al Cancelariei de Stat, are competența de a sesiza instanța de judecată pentru constatarea circumstanțelor care justifică suspendarea activității consiliului local, iar apoi să propună Parlamentului suspendarea activității consiliului local. Sub aspect practic, *modul de exercitare și conținutul acestei forme a controlului administrativ* din partea executivului central în problematica persoanelor investite în funcții publice locale în autoritățile administrației publice locale, nu au înregistrat schimbări spectaculoase în succesiunea reglementărilor legale.

Legea nr. 436-XVI din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală prevede că, activitatea consiliului local poate fi suspendată dacă acesta a adoptat în mod deliberat decizii repetate în aceeași materie care au fost anulate de către instanța de contencios administrativ prin decizii definitive.

Ținînd cont de faptul că legile sunt exceptate de la controlul judecătorec, reiterăm necesitatea consacării dreptului autorităților administrației publice locale de a sesiza Curtea Constituțională. Deși potrivit dispozițiilor Legii nr. 436-XVI din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală, în exercitarea funcției, aleșii locali, sunt ocrotiți de lege. Cadrul legal reglementează suspendarea (dizolvarea) consiliului, revocarea primarului, încetarea înainte de termen a mandatului președintelui și vicepreședintelui raionului, viceprimarului, aflîndu-se în prezența unor forme de *răspundere administrativ-disciplinară*. [12, p. 573]

Fiind prin excelență un control de legalitate, această formă a controlului *vizează îndeplinirea tuturor condițiilor*

prevăzute de lege ce reglementează organizarea și funcționarea autorităților locale de la constituire și pînă la încheierea mandatului acestor autorități administrative. [13, p. 354]

Controlul de tutelă administrativă asupra autorităților administrației publice locale este parte componentă a regimului de supraveghere generală a Guvernului asupra colectivităților locale și constituie o formă a controlului administrativ corelată și adaptată principiului descentralizării administrative.

BIBLIOGRAFIE

ACTE NORMATIVE ȘI DE INTERPRETARE

1. Constituția Republicii Moldova din 29 iulie 1994 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 1 din 12 august 1994).
2. Carta Europeană pentru Autoadministrare Locală din 15 octombrie 1985 (Tratate internaționale, vol.14, Chișinău, 1999).
3. Recomandarea Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei nr. R(98)12 cu privire la supravegherea activității autorităților locale (https://wcm.coe.int/rsi/renderers/rend_standard).
4. Legea cu privire la Guvern nr. 64-XII din 30 mai 1990 (Veștile, 1990, nr. 8, art. 191).
5. Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 57-58 din 18 mai 2000, art. 375).
6. Legea privind statutul juridic special al Găgăuziei (Gagauz Yeri) nr. 344-XIII din 23 decembrie 1994 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 3-4 din 14 ianuarie 1995, art. 51).
7. Legea privind descentralizarea administrativă nr. 435-XVI din 28 decembrie 2006 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 29-32/91 din 2 februarie 2007).
8. Legea privind administrația publică locală nr. 436-XVI din 28 decembrie 2006 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 32-35/116 din 9 martie 2007).
9. Legea privind administrația publică locală nr. 123-XV din 18 martie 2003 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 49 din 19 martie 2003, art. 211).
10. Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr. 158-XVI din 4 iulie 2008 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 230-232/840 din 23 decembrie 2008).

MANUALE, MONOGRAFII, TRATATE

11. Fanachi, Pierre. Manuel de contrôle de légalité des actes des collectivités locales et leurs établissements publics. 2e éd. Paris: Ministère de l'intérieur, 1991, 172 p.
12. Manda, Corneliu. Manda, Cezar C. Dreptul colectivităților locale. București, 2002, 418 p.
13. Preda, Mircea. Drept administrativ: Partea generală. București: Lumina Lex, 2000, 399 p.

¹ A se vedea art. 25, alin. (2) și (3) din Legea nr. 186-XIV din 6 noiembrie 1998 privind administrația publică locală.

² A se vedea art. 70, alin. (1) din Legea nr. 436-XVI din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală.

³ A se vedea art. 69, alin. (1) din Legea nr. 436-XVI din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală.

.....